

THƯ VIỆN HIỆN ĐẠI BAO GIỜ MỚI HẾT XÁ LA VỚI SINH VIÊN VIỆT NAM?

● **THÙY NGÂN**

DIỆN MẠO THƯ VIỆN Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Ngoại trừ vài thư viện (TV) hiện đại mang tầm cỡ quốc gia, hầu hết các TV ở nước ta, trong đó đại bộ phận là TV các trường Đại học, còn khá lạc hậu. Độc giả ít đến TV, sinh viên đến TV để học bài nhiều hơn là để nghiên cứu tài liệu. TV không đáp ứng đầy đủ yêu cầu học tập, giảng dạy và nghiên cứu của người sử dụng.

Hình ảnh một TV với sách được xếp theo cỡ và cất trong kho vẫn còn khá phổ biến. Độc giả phải qua nhiều thủ tục để tiếp cận với sách, trong đó thủ tục mang tính nghiệp vụ, nhất là hệ thống tra cứu thường được tổ chức thiếu chính xác. Mỗi TV thường là một ốc đảo, không liên kết, phối hợp với TV bạn nên chưa hề có mạng lưới TV (trước đây ở phía Nam có Hội liên hiệp các TV Đại học tổ chức hoạt động có hiệu quả nhưng lại không tồn tại lâu).

Về mặt tổ chức nghiệp vụ và quản lý, hầu hết các TV đều khác nhau. Theo ông Nguyễn Minh Hiệp, Giám đốc TV Cao học ĐH Quốc gia TP Hồ Chí Minh, sở dĩ có tình trạng này là bởi không có một Hội TV chỉ đạo chung; thiếu cán bộ chuyên ngành và vai trò TV không được coi trọng trong các trường ĐH nên người phụ trách của các TV Đại học thường là những người kiêm nhiệm hoặc trái nghề. Nhìn chung các TV chưa tự động hóa hoặc tự động hóa chưa triệt để và đồng bộ. Nhiều TV chưa có máy vi tính, một số TV có vài cái nhưng chủ yếu để xử lý văn bản. Có TV sử dụng hệ thống máy tính khá hiện đại, nối mạng, dùng phần mềm CDS/ISIS để quản lý và lưu giữ tư liệu nhưng hầu hết chưa tổ chức cho độc giả sử dụng máy vi tính để tra cứu. Cán bộ TV lại không được đào tạo kiến thức *phân tích hệ thống* nên thường lúng túng trong công tác tự động hóa. Một nghịch lý là mỗi TV đều

có ít nhất từ 2 đến 3 cán bộ tốt nghiệp Đại học ngành TV. Như vậy, việc đào tạo chính quy ngành TV không thiếu, nhưng vấn đề cần đặt ra là nên xem xét lại việc đào tạo nghiệp vụ TV để đáp ứng nhu cầu phát triển hiện nay.

Về phía độc giả, họ chưa có thói quen sử dụng TV và khai thác thông tin. Các trường ĐH thường không hướng dẫn SV sử dụng và giới thiệu TV ngay từ năm thứ nhất khiến SV lúng túng và chán nản khi vào TV.

MÔ HÌNH MỘT THƯ VIỆN HIỆN ĐẠI

Hệ thống TV ĐH Quốc gia TP Hồ Chí Minh hiện nay gồm TV Cao học

sử dụng một cách dễ dàng và nhanh chóng". Do đó, TV hiện đại gắn liền với công nghệ thông tin, nó cần phải có một *quan điểm mở*. *Quan điểm mở* trong công tác phục vụ người sử dụng chính là tổ chức *kho mở*, công tác tham khảo *online catalog* với hệ thống đề mục hoàn chỉnh, tổ chức công tác *phân tích và chỉ mục* hợp lý. Các TV hiện đại phải tự động hóa đồng bộ trong nghiệp vụ. Ngoài ra còn phải tổ chức các dịch vụ như: mạng cục bộ, chia sẻ thông tin, tổ chức phục vụ CD-ROM database, E-mail cho độc giả... Liên thông với Internet, OCLC (Online Computer Library Center) để khai thác

T. NGUYỄN
Tra cứu tài liệu trên máy vi tính

và 9 TV của các trường thành viên. Ngoài TV Cao học được Bộ Giáo dục - Đào tạo và Trường ĐH Tổng hợp TP Hồ Chí Minh (cũ) tài trợ kinh phí, xây dựng theo hướng hiện đại hóa, các TV Đại học khác đều vẫn còn ở dạng "cổ điển". Chính vì vậy dự án xây dựng hệ thống TV Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh theo mô hình hiện đại đã được đặt ra, trước mắt tại địa điểm 227 Nguyễn Văn Cừ (cơ sở ĐH Khoa học).

Cũng theo ông Nguyễn Minh Hiệp, thì một TV hiện đại phải là "nơi đáp ứng mọi nhu cầu thông tin của người

thông tin trên các mạng quốc tế, thường xuyên tổ chức hướng dẫn độc giả sử dụng công cụ hiện đại để tìm tin... là những chức năng mà một TV hiện đại cần phải thực hiện.

Chúng ta đang sống trong một thời đại mà sự hội nhập đôi khi lại đồng nghĩa với sự tiến bộ. Đã đến lúc nên tập cho SV thói quen sử dụng TV và khai thác thông tin theo hướng hiện đại để họ có thêm điều kiện hòa nhập vào nguồn thông tin lớn lao của thế giới.

T.N